

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

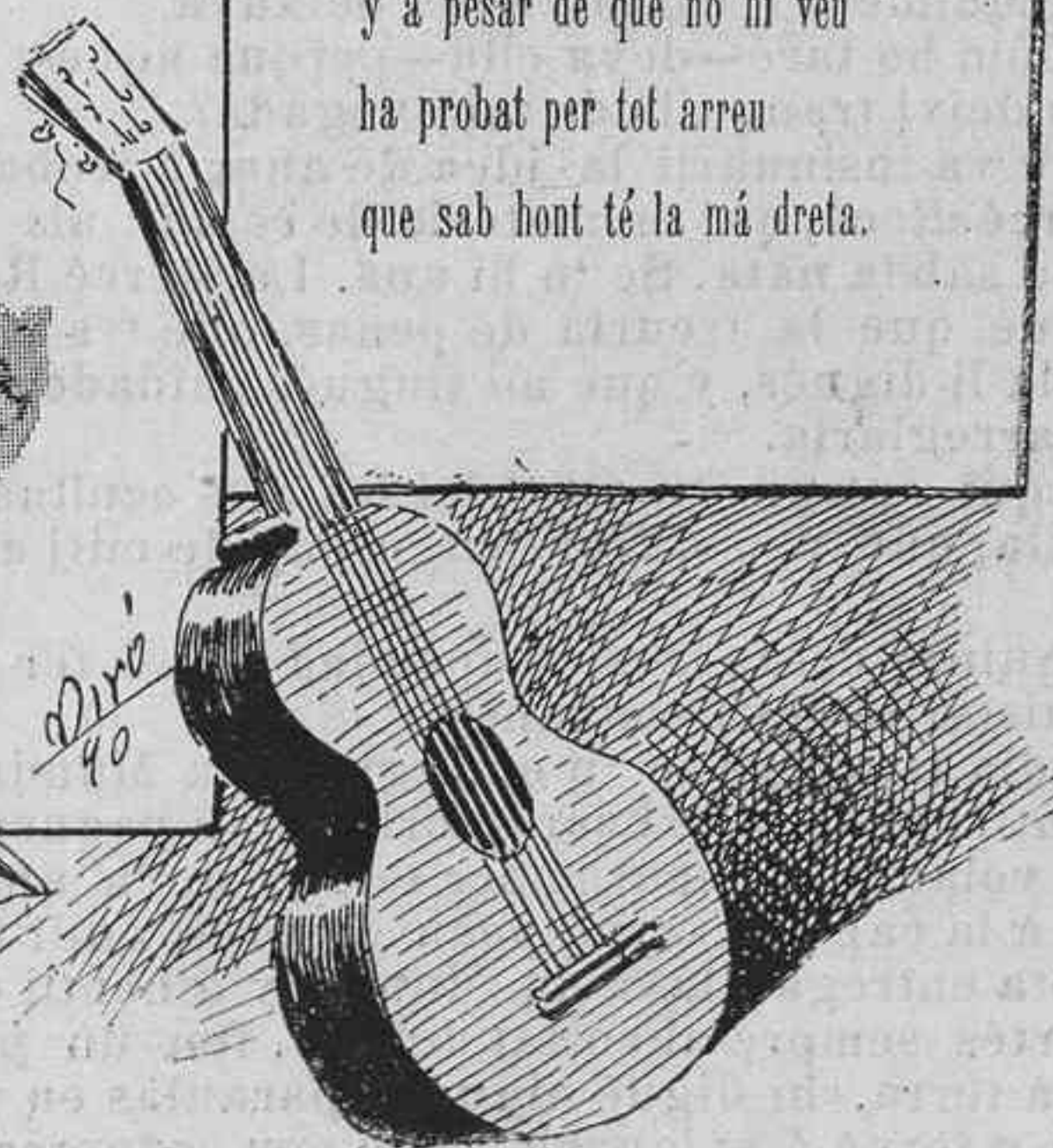
Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

A. JIMENEZ MANJON.

Pulsant la guitarra, treu
sóns d' una orquesta completa,
y á pesar de que no hi veu
ha probat per tot arreu
que sab hont té la má dreta.

CRÓNICA.

L' ART DE LA BRUIXERÍA.

¿Diuen qu' hem arribat ja als últims del segle XIX, es á dir, al terme del segle de las llums? Donchs jo 'ls hauria volgut veure la senmana passada en una de las seccions de la Sala de lo criminal de l' Audiencia, ahont se tractava de una causa per estafa realisada empleant tots los recursos del art de la bruixería, y ja sabrian dirme llavoras qu' es lo que hi ha de veritat en aixó de las llums del segle. Pèls que no hi van anar, aquí va una petita resenya:

Acusada: Mercé Roca, una senyora que quan aná á demanar á la Sala que la vista sigués á porta tancada, vestia ab gran luxo; pero qu' en l' acte del judici oral y públich se presentá tota endolada y ab un gran vel tirat sobre la cara. Es parladora y no s' aturrolla per res. Durant lo curs de la vista, exclama sovint dirigintse al president: «¡Ay hijo de mi alma!...» Amenisa 'ls seus parlaments ab reflexions filosóficas, com aquesta: «La vida y la muerte Dios la da», lo qual obliga al President de la Sala á dirli: «Concluya usted, señora, porque nos está matando.»

S' atribueix pasmosas virtuts com la de fer casaments y la de desferlos, la de rendir cors per acorassats qu' estigan, la d' engendrar amors y de matarlos, la de *cortar* á una persona, la de ferla perdre, la de predir lo futur y la de conèixer lo present y lo passat.

A favor de aquestas virtuts se li imputa una estafa en dany de la querellant, nomenada Raimunda Gibert, una *jamona* alta y fornida com una torre, viuda y ben parecuda.

L' historia es la següent:

La Munda Gibert tentia una botiga de guarnicioner, y per mort del s u marit estava per me-reixer. Un tal Rodés, de professió serraller, va enamorar-se d' ella y també de la botiga, tal vegada més de la botiga que d' ella. Aixís ho sospita la Munda, la qual, ab tot y estar ja molt adelantats los preliminars del casament, l' enviá á passeig.

Però l' amant desdenyat segui perseguintla, no deixantli una hora de sosségo. Alguns cops fins li dirigia amenassas, de manera que á la pobra Mundeta l' esglay no la deixava.

—¿Cóm ho faré—deya ella—perque aquest home 'm deixi tranquila de una vegada?

Algú va insinuarli la idea de anar á trobar á la Mercé Roca, qu' en materia de *cortar* als homes ne sabla nata. Se 'n hi aná. La Mercé Roca li digué que la treuria de penas, que fes tot lo qu' ella li digués, y que no tingués cuidado, que tot s' arreglaria.

Y aquí entran en exercici las arts ocultas de la sibila, que van durar per espay de mitj any.

¡Y quinas cosas més estupendas no va fer per conquistar la seva confiansa!

Un dia la Mercé se 'n endugué á la Munda al cementiri nou; la primera portava un paquet de vidre volador, l' espargí per terra, se 'n aná á resar á la capella, torná poch després, cullí una pedreta entregantla á la Munda y dihentli que la portés sempre al costat del cor, feu un petit solch á terra, hi digué algunas paraulas en veu baixa y torná á aplanarlo ab lo peu esquerra.

Un altre dia li demanava ciris de totas dimen-

sions ruixats ab aygua beneyta... Podia ruixar-los ab saliva, perque més beneyta qu' ella...

Al presentarse un altre dia la Gibert á casa de la Roca, aquesta va ferla seure, ab sas propias mans va descalsarli la polaca del peu esquerra y trayentne la plantilla, digué que 'n faria uns polvos maravellosos destinats á *cortar* al amant, apagantli 'ls seus entusiasmes amorosos.

En la primera entrevista que tingueren, la Roca, per espatarrarla, obri un llibrés plé de dimonis ballant, ratas pinyadas ab las alas extesas, serpents ab la llengua en forma de llansa, y bruixots consultant als astres. Després resá, imprecá y caygué adormida. Al principi tingué una son dolça, després més agitada y á la fi convulsa, barbotegant paraulas aisladas, de las quals devia deduhirse'n la resposta. Al despertarse li demaná un llensol ab una moneda d' or lligada á cada pany. Sense aquesta moneda d' or es impossible fer res. Més tart li demanava algunas de las sevas joyas, ara uns botonets, ara un imperdible per conjurar los mals esperits. La Mercé assegurava que tot alló li era necessari per depositarho en un altar de Sant Jaume. Després entrá en lo rengló de la roba, exigintli dos prendas de cada classe: dos pantalóns, dos camisas, dos parells de mitjas, dos tovallolas, dos llansols... y una font de diners que no s' acabava may, casi sempre de dotze en dotze duros...

¡Y paga, boig!... Es á dir: ¡paga, Munda!

* *

Vostés dirán:—¿Pero y quín gust hi trobava la guarnicionera en anar afluixant la mosca? ¿Cóm no 's convencia del engany?

¡Ay, fillets! Desgraciat de qui 's deixa encaparrar ab bruixerías.

Figúrinse que un dia li deya la Munda:—Aquest dimontri d' home no 'm deixa may. Avuy m' ha dit que 'm mataria, fins se m' ha tret una pistola.

—Déixil fer, que jo li asseguro que demá vindrá tot manso y la convidará á pendre café.

En efecte. L' endemá en Rodés se li presentava fet un anyell y li deya:

—Vaja, Mundeta, ¿vols venir á pendre café?

La Mundeta no hi veyá de alegria. No hi pensava en que en Rodés y la Mercé poguessen estar d' acort. La sibila li deya:—Ja ho veu com se compleix lo que li profetiso.—Sí, sí, ja ho veig.—Apa, donchs, vingan dotze duros. Y la bleada de la Mundeta obria 'l porta-monedas y esquitxava 'ls 12 duros, bitllo-bitllo.

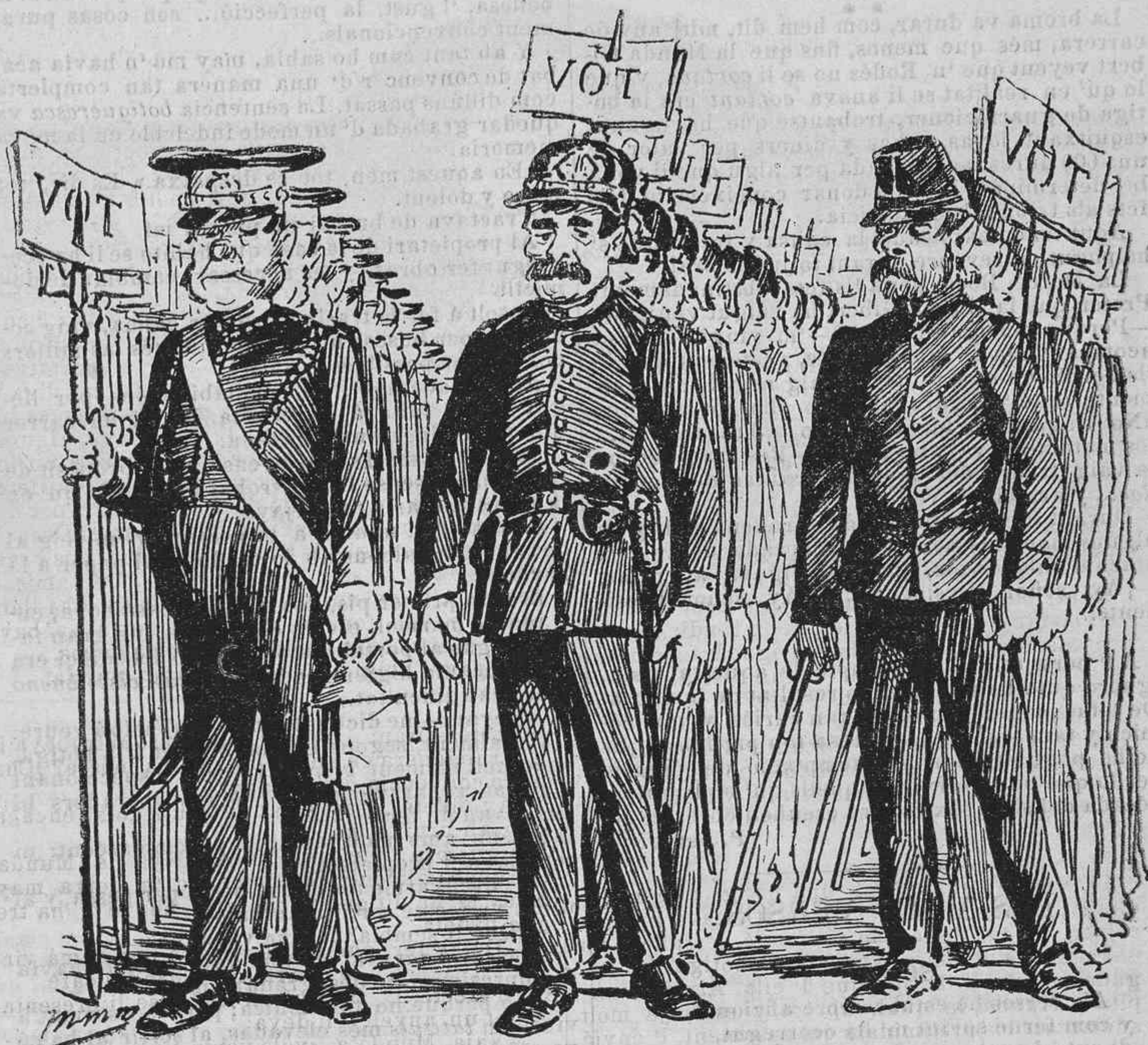
Un altre dia, encare no la veyá, li deya la Mercé:—Avuy sí que n' hi passa una de grossa.—En efecte, la mèva pobre mare ha arribat á las portas de la mort.—¿Veu com jo ho sè tot? Escolti: es necessari que m' entregui dotze duros més.—¿Per què 'ls necessita?—Per comprar un cap de mona encantada: sense aquest cap no fariam res.—Tinga, tinga. Y 'ls hi donava plena de fè y de confiansa.

Un altra endavinació:—Mundeta: ¿qué va que avuy ha sentit á casa seva una olor molt forta?—Sí, es veritat: una forta olor d' encens. ¿Qué designa aixó?—Que la cosa marxa. Y dotze duros més.

Un altre dia:—¿Sab, Mercé, que cada nit tanco la porta ab clau y l' endemá la trobo ajustada?—Bona senyal. Y vingan altres dotze duros.

Més tart:—Ay, ay, Mercé, no sè que ho fa: casi tots los dias al despertarme y al obrir la porta, trobo 'l pedris tot plé de sorra... oh y de una

ENTRE BASTIDORS.

¡Ojo, electors! ¡Los comparsas ja están á punt!

sorra molt granada. — ¿Sí? ¡Donchs molt cuida-do! . . . — ¿Vol dir? — ¡Y tal! Molt cuidado al escom-brar que no li entri un grá de sorra dintre de la botiga, que aixó du desgracia... Es precis tirar-la tota, pero tota al mitj del carrer... com més al mitj millor... No se 'n olvidi. Y dotze duros més pèl consell.

Mentres tant lo dimontri de 'n Rodés no s' aca-bava de *cortar* may, ni es probable que s' ha-gués *cortat* en tots los dias de la sèva vida men-tres haguessen anat rajant los dotze duros.

— Pero ¿cóm ho haig de fer? — deya la desven-turada Mundeta. — Aquest home no 'm deixa á sol ni á sombra.

— Tingui, prengui aquests paperets y resi las oracions qu' en ells hi trobará.

Las tals oracions escritas de puny y lletra de la Mercé segons reconeixement dels pèrits, eran invocacions dirigidas al Sant Cristo de Lepanto de la Catedral.

Pero com ni aixó bastava, y la Munda 's fo-nia, li digué la Mercé:

— No 's desesperi. Ara vaig á donarli un bon

medi per *cortarlo*. Agafi orins dels sèus, y nou vegadas de carrera, ab quatre dias de intermedi de l' una á l' altra, envihi á la criada á ruixar la porta de 'n Rodés. Ja veurá quins resultats més magnífichs.

La criada cumplí al peu de la lletra; pero sen-se resultats.

Per cert que la tal criada servia sovint de in-termediaria entre la Mercé y la Munda, y també reclamá l' auxili de l' art de la bruixeria á fi de *cortar* á un gastador del Bonsuccés, que li havia fet l' amor durant molt temps, y que havent ob-tingut la llicencia, tenia intenció d' entornar-se'n al sèu poble, sense recordarse d' ella per un may més.

— Donya Mercé — deya la pobra — ¿qué no po-dria *cortarme'l*?

— Prou, filla mèva, prou: ja mirarém de ferho. Pero com la pobra raspa no tenia aquell raig de duros tan necessari per aquestas cosas, vels'hi aquí que 'l gastador va pendre 'l tren, y va desapareixer, cantant:

«Amorcitos de soldado
son amorcitos que vuelan,

porque en tocando la marcha,
quédate con Dios, morena.»

* *

La broma va durar, com hem dit, mitj any de carrera, més que menos, fins que la Munda Gibert veyent que 'n Rodés no se li *cortava*, y que lo qu' en realitat se li anava *cortant* era la botiga de guarnicioner, trobantse que havia anat esquitxant joyas, robas y diners per valor de uns 600 duros, aconsellada per algú que li volia bè, determiná á l' últim donar coneixement dels fets als tribunals de justicia.

Aquí tenen explicada la causa y tot lo que s' ha pogut entreveure durant lo judici oral.

La Mercé Roca nega 'ls fets obstinadament. Preten que la Munda Gibert ha volgut venjarse. —Perque un dia—diu ella—'m vingué á casa acompanyada de un subjecte, pretenent que jo 'ls deixés un quarto. M' hi vaig negar, naturalment; ¿qué 's figurava? pero ella tot era dir: «No tinga pòr, tonta, no ho sabrà ningú.... los matalassos ray, no parlan.» Resultat, que me la vaig treure del davant á caixas *destempladas*... y ara ella 's venja.

Durant la vista l' acusada enrahoná molt y en alguns moments se senti apoderada de un fort atach d' histerisme, que la obligava á cridar: —¡Ay, señor Presidente!... ¡Ay, señor Presidente!...

* *

A l' hora que dono compte de aquesta vista, ignoro quin haurá sigut lo resultat de la causa. De totas maneras lo fet es tan curiós y tan cómic y tanca una ensenyansa tan profitosa, que no he pogut resistir á la temptació de contar lo per lo que puga servir á aquells qu' en l' última década del sigle XIX encare creuhen en bruixas.

P. DEL O.

LOS MÉUS VERSOS.

SONET.

Als versos he estat sempre aficionat,
y com ferne sovint m' ha ocorregut,
d' entrebanchs, per lograrho, n' he tingut
com qui passa un carrer mitj empedrat.

Tantas nits sens dormir las he passat
com días sens sustancia, al fi he perdut;
pro á forsa de rumiar y ser tossut,
n' he reunit en cartera un gran remat.

Segóns m' han acudit los pensamientos,
he cantat ab tó alegre, amarch y dols,
formant una xanfaina d' arguments:

los versos mèus son bons, si no fos sóls
que 'ls festius fan plorra de tan dolents,
y 'ls serios riure fan de tan bunyois.

P. TALLADAS.

LO MILLOR PIS.

«En aquest món, tot se despatxa.»

Es una frasse de botiguer que enclou tot un curs de filosofia práctica. Sense exagerar, pot dirse qu' es la base del comers.

Jo ja feya temps que la sabia. Anys há que havia observat que 's venen indianas y panyo de Lyon, all-y-oli y perdius trufadas, puros de tres céntims y *brevas* de cent duros lo caixonet...

La causa m' era molt coneguda. Tot consisteix en que no hi ha res que no tinga pro y contra: la bellesa, 'l gust, la perfecció... son cosas purament convencionals...

Y ab tant com ho sabia, may me 'n havia acabat de convencer d' una manera tan complerta com dillúns passat. La sentència *botigueresca* va quedar grabada d' un modo indeleble en la mèva memoria.

«En aquest món, tot se despatxa.» Es dir, tot es bo y dolent.

Tractava de buscar un pis per mi.

Al propietari de la casa que habito se li ha ocorregut fer obras, y es necessari cambiar de domicili.

Result á fer lo traslado ab tota calma, vaig comensar per buscar un pis que tingués las millors condicions possibles.

Afortunadament, no son habitacions per llogar lo que falta á Barcelona. No hi ha carrer que no 'n tingui una dotzena.

Dillúns al mati surto de casa, ab lo propòsit de no tornarhi sense haver trobat lo nou pis qu' en la mèva fantasia 'm forjava.

Camino deu minuts á la ventura y 'm veig al davant uns balcóns ab lo tradicional paper á la barana.

Era un primer pis, dos balcóns, casa nova, entrada de mármo, escala clarissima, un gran fanal de gas al portal. La orientació del edifici era magnífica: la higiene podia posarhi 'l *visto bueno* sense cap dificultat.

—Veyám—me dich entre mí:—pujémlo á veure.

Cabament, segóns m' havian dit á la botiga, en aquell moment l' amo hi era, inspeccionant algunas reparacions que 'ls empaperadors hi acabavan de fer.

Era un amo molt amable y complascent: ni semblava 'l propietari.

Va ensenyarme tot lo pis, pessa per pessa, y al últim va ferme sortir á un balcó.

—¿Qué li sembla? ¿quina vista, eh?

¡Poch se figurava ell que aquella *vista* havia d' impresionarme desagradablement!

Y no perque no fos bonica; pero acostumat á viure en *latituts* més elevadas, al sortir al balcó va semblarme que ab la má tocava al carrer y que, en justa correspondencia, desde 'l carrer podian posar la má al balcó.

—¿Qué?—va dirme ell, al observar la mèva involuntaria mueca:—¿qué hi troba?

—Me sembla massa baix.

—¡Ah!—va fer l' home, ab un ingenuo accent de llástima.

Y recolzantse á la barana, va comensar á trasarme la pintura dels primers pisos.

—Miris'ho pèl cantó que vulga—va dirme:—no hi ha res tan cómodo y convenient com los pisos baixos. Aquí no se sent lo rigor dels calor: estivals, ni las cruasas del hivern: ni 'l sol lo recrema al istiu, ni las neus li refredan lo sostre. Tè casi la seguretat absoluta de que 'ls lladres no 'l molestarán, perque 'ls primers pisos son de mal robar á causa del incessant moviment dels vehis de per dalt que pujan y baixan. En cas d' incendi, aviat es al carrer y l' aygua de las bombas hi arriba ab molta facilitat. Si vosté exerceix alguna industria ó carrera, los seus clients no 's cansan pujant escalas. Lo carter no li ha de deixar las cartas á la botiga; perque ab un salt es al seu pis. L' aygua de la aixeta es sempre fresca, y en los días en que escasseja, vosté es lo càrter que ho sent. Si ha de baixar al

CONSEQUÈNCIES DEL FRET.

S' ha glassat completament
la trompa de 'n Nasdidal,

s' han glassat tots los propòsits
de bona fè electoral,

y s' ha glassat la fatxada
de la pobra Catedral.

carrer las escombrarias ó ha d' anar á comprar alguna cosa, la criada va y ve en una exhalació. Desde 'ls balcóns veu tot lo que passa pèl carrer, conversa y fa preu ab las maduixayras, crida als noys que venen la *última hora*, avisa al vigilant perque obri á algú que se 'n va de casa sèva... y si per un accident desgraciat vosté ó una criatura sèva cauhen al carrer, es fácil que 'n surtin ab una petita contusió ó hasta potser sense ferse mal.

Lo discurs va entrarme fins al ànima; pero no va acabarme de convencer. Vaig dir al amable propietari qu' en tot cas á la tarde hi tornaria, y vaig marxar sense comprometem á res.

Cinquanta passos més avall, miro enlayre y veig altra vegada papers blanchs en unas baranas.

Era un pis quart... ab entressuelo. La casa no tenia res que envejar á la que acabava de visitar. Era tan bonica, tan bèn situada y tan moderna com aquella.

Lo propietari vivia al pis principal: va acompanyarme ab molta cortesia al quart, y va ensenyármel ab verdadera minuciositat burgesa.

Lo pis m' agradava: hi havia tot lo que jo necessito; pero jera tan alt!

—¿Alt?—va exclamar l' amo ab molta naturalitat:—cabalment son los pisos millors. Si jo visch al primer es per ella, que lo qu' es per mí...! Sempre hi dit lo mateix: no hi ha res com las habitacions elevadas. Al istiu hi corra l' ayre, al hivern hi toca 'l sol; l' ayre sempre es pur y sanítós; no ha de sufrir ruidos ni molestias de ningú, ni li poden tirar ó deixar caure bastóns, estisoras ni cigarros encesos desde 'ls balcóns superiors. Està libre de visitas, de pobres y de lladres. Las visitas no son aficionadas á pujar escalas; los pobres als pisos alts no hi tenen res que pelar y 'ls lladres més s' estiman saquejar primers y segóns, que solen estar més bèn provehits. En un pis quart no se sent lo molestós barullo del

carrer, ni 'l baf de las clavegueras, ni son tan temibles los incendis y las explosiós de gas, perque en moments de perill aviat s' es al terrat, qu' es la millor fugida. Y ¡qué dimontri!... si un día vol suicidarse, desde un quart pis pot tirarse al carrer tranquil, en la seguretad de no quedar malament.

Tambè va impresionarme aquesta arenga; pero tampoch va deixarme del tot convençut. Lo dupte encare persistia.

Vaig donarli la mateixa resposta que al altre propietari y me 'n vaig anar á casa ab un cap com uns tres quartáns, sense sapiguer á quina carta quedarme

¿Cóm sortir d' aquest conflicte?

¿Quin es lo millor pis?

De tots modos, resolgui lo que resolgui, ja sé que ab los dos que vaig mirar dillúns no puch contarhi.

A la tarde vaig passarhi per davant: tots dos son llogats.

Y es que alló que hi dit al comensar, es l' Evangeli:

«En aquest món, tot se despatxa.»

A. MARCH.

MAL PER BÉ.

Vaig perdre trenta mil duros — en accións del banch de
¡Llamp de Dèu, quina desgracia! (Gracia
De resultas del disgust — la meva sogra s' ha mort.
¡¡¡Valgam Dèu y quina sort!!!

XANIGOTS.

AMOR ESBRAVAT.

Cada hú per allí hont las enfla.
Hi ha homes que al trobarse davant d' una dona, lo primer que li miran es los ulls.

Molts altres se fixan especialment ab lo nas.

N' hi ha que s' enamoran de la boca.

Altres baixan més avall y s' engrescan ab la cintura.

Per uns tot lo secret de la bellesa consisteix en lo cabell, per altres en lo color de las galdas, per altres en lo contorn de las formas...

Jo formo llinatje apart: per mi la gran dona es la que tè las mans bonicas.

Per xó vaig enamorar-me d' ella.

¿Qui es ella?

La Conxa, una nena de proporcions regulars, nas regular y boca... més que regular. Pero en cambi ¡quina mans! ¡quins dits més espirituals y primorosos!

La vaig veure per primera vegada un diumenge d' istiu, d' aquest últim istiu, á Caldetas. Se celebrava no sè quina festa, hi havia un bè de Dèu de noyas que enamorava, y entre ellas s' hi contava la Conxa.

De moment la seva presencia no va ferme fret ni calor. Era una senyoreta jova, fresca, *dreta é iguala* com diuen moltes mares; pero sense res que la distingís de las demás. Al contrari, al primer cop de vista, n' hi havia moltes altres que semblavan tenir més gracia y més atractius.

Pero en una ocasió, després de ballar una americana ab un jove alt y prim que duya un coll dret tan apretat y rodó que semblava que 'l cap li sortís de dins d' una xicra, la Conxa va assentarse, y en lo moment de passar á prop d' ella li vaig veure las mans.

¡Quinas mans més preciosas! Eran la realisació del mèu ideal, las mans que jo havia somiat tota ma vida.

Blancas, sonrosadas lleugerament, ab unglas de rosalina, finas y ben cuidadas; dits rodons y perfectes, com si fossen fets al torn; sense nusos, sense tacas, ni grossas ni xicas, ni primas ni grassas... Una mà de reyna, suposant que las reynas tenen las mans irreprotxables.

Ho confesso sense avergonyirme: no es cap pecat. Vaig enamorar-me repentinament, sense temps d' adonar-me ¡Plam! un cop y ja está: com un tiro.

Si en aquell moment algú m' hagués dit: —¿Veus aquesta noya? Pues ves á la platja; despúllat, ficat al aygua, neda fins á perdre de vista la terra, y al tornar, aquesta noya serà teva...» ho hauria fet desseguida, ab los ulls closos... ¡Y aixó que no sè de nadar! L' amor m' hauria fet de carabassa.

Després d' haver-me enamorat, tots los meus mals-de cap van ser averiguar com se deya y ahont vivia.

Aviat vaig sapiguerho tot: se deya Conxa y era de Barcelona. Se trobava allí ab la seva familia per passarhi una temporadeta.

La temporadeta va ser realment curta. A primers d' octubre vaig tornar á véurela á Barcelona tan fresca com sempre y ab aquellas mans angelicals que 'm trastornavan lo senderi.

—¿Cóm ho farás?—me deya jo mateix:—¿cóm ho farás per tantejarla y comensar á insinuar-t'hi?

Y pensant y meditant, rondant tres horas diarias pèl carrer hont via, vaig perdre miserablement lo temps sense atrevirme á adelantar un sol pas.

En tot aixó ha arribat lo desembre y 'l fret ha desfet tot l' encant.

Ahir la vaig veure y l' amor va esbravarsem

en un moment! més depressa encare de lo que m' havia comensat.

Las mans de la Conxa son un magatzém de panallóns: cada dit sembla una salsitja á mitj fregir. ¡Quinas mans!... ¡Oh!...

MATIAS BONAFÉ.

MÉRITS.

Si fos cert alló que diuen que sufrint se guanya 'l cel, jo seria á possehirlo sens cap dupte un dels primers, perque ab dotze criaturas dona y sogra y ademés, dos cunyadas y una tia figuréus si sufriré.

AGUILETA.

¡ERA UN ÁNGEL! (*)

(NOTAS ÍNTIMAS.)

Si, ¡era un ángel! (permétinme que ho repeteixi) un ángel baixat del cel, previa la desaparició de las consabudas alas, y vingut entre nosaltres, tristos mortals, se diria ab l' exclusiu objecte de que 'ns poguessem formar una idea de lo que ha de ser la suprema bellesa. ¡Hermosa criatura!

Se deya Matilde, nom poétich y novelesch. Era rossa com un fil d' or; tenia 'ls ulls blaus y melancólics com la immensitat del mar; sa boqueta petita y exquisida, feya somniar un mon de petóns y de delicias, y en fi, tot en ella era de una hermosura que cautivava la vista y que tentava 'ls sentits.

Quan jo la vaig conèixer (¡me sembla que era ahir!) perteneixia al ardent y simpátich gremi de planxadoras ab vistas al matrimoni. Més tart se va donar de baixa del ofici, y en quant al matrimoni, va perdre'l de vista ¡ay! potser per sempre més!

Pero no adelantemos los sucesos.

La Matilde tenia divuyt anys nominals; del efectiu res puch dirne, perque no varen arribar á tant las mèvas investigacions; pero, vaja, suposo que no deurian ser gayres més.

¡Quina gracia en lo parlar tenia aquella xicota... encantava! Alló era un malversament de *fiorituras* y de melodias puras, crestallinas, arrebatadoras!

Si 'ls contés de la manera que varen comensar nostres amors, estich segur que tots vostres s' enternirían: si alló no va ser un idili en plena Arcadia... barcelonina, ó jo no sé lo qu' es un idili, ó aquest no ha existit may.

Un cop donat lo primer pas, un cop pronunciat lo sí amorós ab aquella veu debilitada per la emoció, aquel sí qu' es com lo suau murmuri de las ditxas y plaiers que van acostantse, atrets per una passió que naix ab tota la ufana y vigor que li dona la primavera y la joventut, desde llavoras nostres dos cors se fongueren en un, resultant d' aquesta fusió un amor pur, immens, sobrenatural.

La Matilde va ser per mi com la rosada benéfica que vivificá 'l mèu cor, estragat per amors perjurs, y á casa seva l' oasis ahont vaig refugiarme fugint de la mentida y de las falsas glorias mundanas.

Jo no mes pensava ab ella: la seva imatge no s' apartava may de mi.

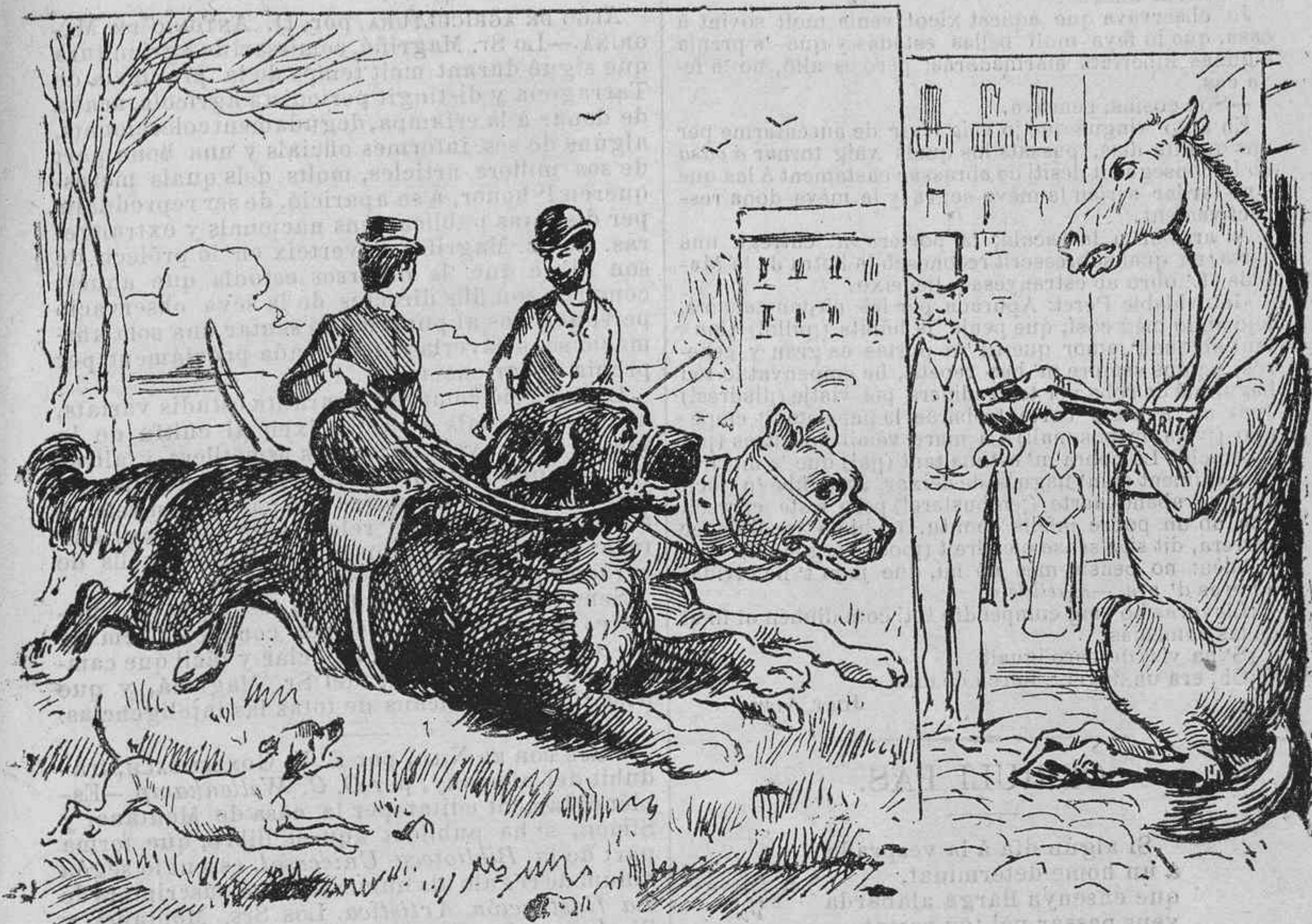
¡Oh, era un ángel!... un ángel de candor, criat desde sa mes tendre infantesa entre mitj de midó, de planxas y de carbó cock.

Per aquest motiu, sens dupte, lo foch del seu amor era tan intens.

Aném á dir que aixó ja li venia de sa mare, que també era un altre ángel... de reemplaés.

(*) Sobrer del Almanach.

REVOLUCIO EQUÈSTRE.

S' han inventat uns grans gossos que servirán per montar.

Los caballs, en conseqüència, s' haurán de posá á captar.

—Jo, deya la mare, sempre m' he perdut per ser massa apassionada y per tenir aquest natural tant arrebatat. Mal m' está 'l dirho; pero si jo hagués volgut, avuy dia fora marquesa ó duquesa de qualsevol cosa, que prou al darrera 'm varen venir oferintme l'oro y 'l moro; sino que jo per aquell entonsas estava boja per un xicot passamaner que tenia una piga aquí, á la galta dreta, lo cual que no feya cas de ningú. Y lo mateix es aquesta (referintse á sa filla) ja n' hi podrien presentar de riquesas y d' escuts reyalis, ni menos se 'ls escucharia.—

Confesso que aquest y altres discursets per l' istil que la bona dona m' arriava ab molta freqüència, arriavan á enternirme.

La noya no retreya may cap epissodi de la seva vida passada, lo que proba qu' era més modesta que la seva mare pública, ó millor dit, als ulls del públich, perque aquesta es l' hora qu' encare no se si aquella dona era la seva mare real ó aparentment. Aqueixos duptes devoradors nasqueren en mí perque vaig tenir noticias de que també representava admirablement lo paper de tia averiada, vaja, ab dolor reumátich.

De totas maneras, en lo transcurs del nostre festeig va exercir lo càrrech maternal de una manera irreprochable.

Perque aixó sí, pobra dona, ella no podria reunir altres qualitats; pero en quant á sentiments humanitaris, no li passava ningú la mà per la cara ni per en lloch més, especialment desde que va deixar de perteneixer á la respectable y benemèrita agrupació de dispeseras de sis rals ab entrant—perque també havia sigut dispesera!

Tornant á la Matilde, diré que las nostras relacions seguían lo seu curs y que jo esperava anhelós lo dia

faust en que pronunciaria (en lo sentit pacífich de la paraula) un sí amorós y apassionat, eco d' aquell primer que tant felís va ferme.

No sè si ella esperava 'l dia ab igual ansietat que jo: á mí 'm sembla que sí, perque més de una vegada en nostres amorosos xiu-xius m' havia manifestat lo seu desitj, que venia á ser lo meu, més ó menos ampliat.

¡Era un àngel!

Sino qu' es alló: las circunstancias fan l' home y també la dona.

Per aquells dias jo vaig quedarme sense dispesa perque la mèva patrona 's va retirar ab las ganancias y ab un senyor vell que tenia rellogat.

Jo, es clar, vaig exposar la afflictiva situació en que quedava á la mèva futura mamá política, la qual 's va condoldre tant de mí (¡era un altre àngel!) que abrasantme 'm va dir:

—Fill meu, jo tinch y valch molt poch, y aixó que tirant pèl cap baix hauria pogut ser marquesa; pero ja que 't casas ab la mèva filla y tot ha de ser per vosaltres, vintete'n á viure aquí y estarás més ben cuydat. Y 't dich que vingas á viure ab nosaltres, dugas donas solas exposadas á la murmuració, perque conech los teus sentiments y confio en ta llealtat may desmentida.

Crech inútil dir que vaig vessar llàgrimas de gratitud ruixant á aquella antiga dispesera, ausili de desvalguts.

¿Y qué havia de fer jo sino instalarme á casa de la Matilde, per mí nou paradís sense serp, ni poma, ni cosa que se li semblés?

Pero ¡ay! com que la ditxa no es may duradera, vingué un dia en que va compareixer la serp y brotà la pomera y nasqueren las pomas.

La Matilde tenia un cosí de la banda del seu pare.

que 's perdía de vista tant per la qüestió del parentiu, qu' era molt llunyà, com per lo espavilat' qu' era.

Lo tal cosí tirava per seminarista y además tenia certas aficions toreras.

Jo observava que aquest xicot venia molt sovint á casa, que hi feya molt bellas estadas y que 's prenía algunas llibertats alarmadoras; pero es alló, no 'n feya cas.

—Son cosins, pensava.

En aixó vingué que jo vaig tenir de ausentarme per uns quants dias, passats los quals vaig tornar á casa ab lo consegüent desitj de abraçar castament á las que á no tardar serian la mèva sogra y la mèva dona respectivament.

Al arribar á la escala, la portera m' entrega una carta, en qual sobreescrit reconesch la lletra de la Matilde. L' obro ab estranyesa y llegeixo:

«Inolvidable Péret: Apurada per las circunstancias, fujo ab lo mèu cosí, que penja 'ls hàbits (¡pillol!) Contant ab que l' amor que tu 'm portas es gran y generós, segons sempre m' has repetit, he empenyat lo tèu bagul plé de roba per tenir diners pèl viatge (¡lladres!) Junt ab aquesta carta trobarás la papeleta d' empenyo (¡vaja, menos mal!) La mare vè ab nosaltres (¡no ho crech!) La pobra m' estima tant (¡ja!) que 's moriria de sentiment si m' hagués de deixar. Jo també 'n tinch molt de abandonar-te (¡embustera!) pero feste càrrech que ab un pobre infelís com tu, no hi ha medi de fer carrera, dit siga sense ofendre't (¡poca vergonya!)

Adèu: no pensis més ab mi, que jo ja t' he olvidat á horas d' ara —Matilde.»

¡Llavoras ho vaig comprendre tot! com diuen al final de las comedias.

¿S' ha vist descaró igual?

¡Oh, era un àngel... llarch de dits!

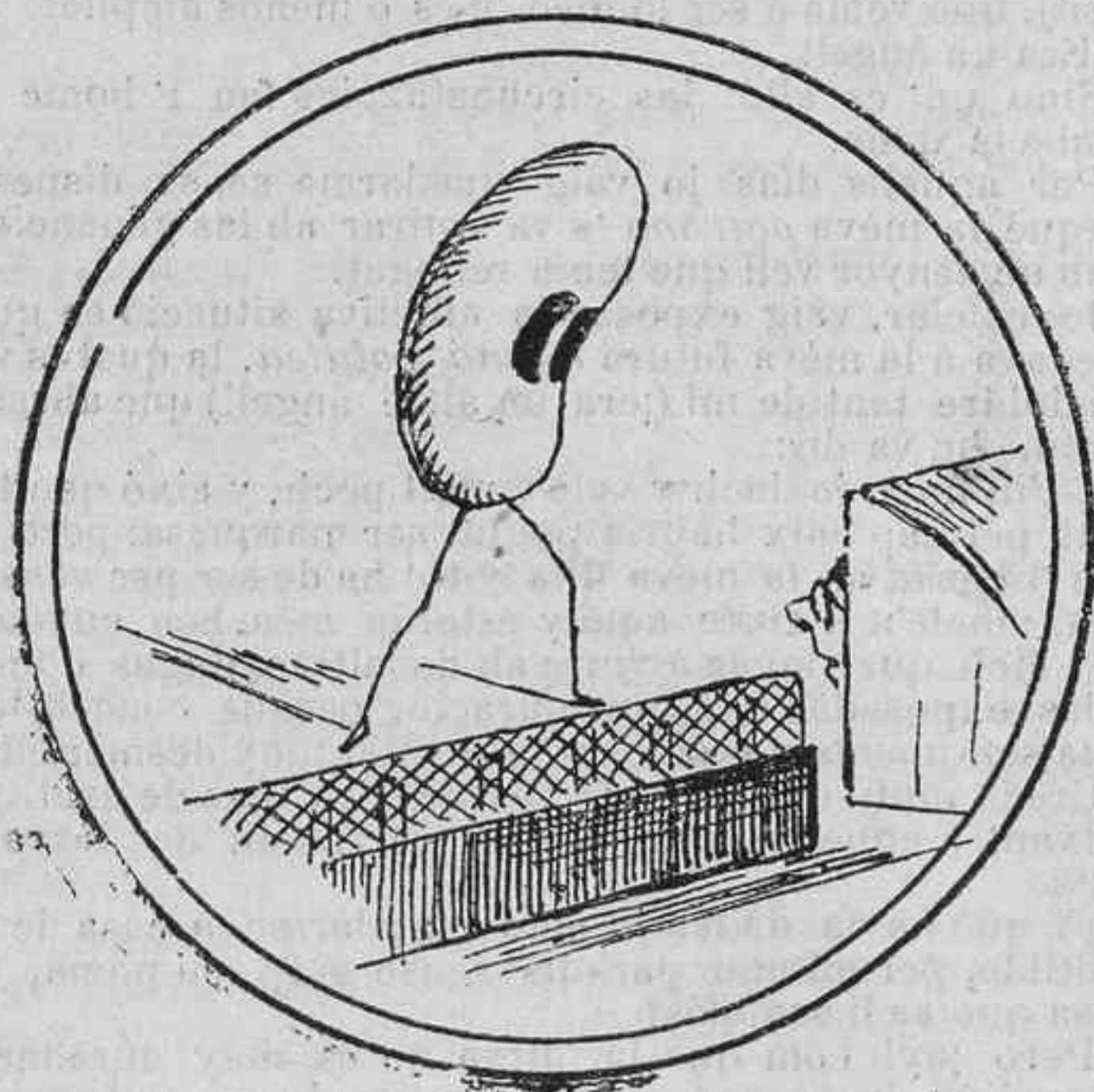
JUST ALEIX.

OBRIULI PAS.

Si algún día á la vesprada
á un home determinat,
que ensenya llarga alabarda
veus passar pèl tèu costat,
y que tan va per l' acera
com va pèl mitj del carré,
deixa que fassi sa via,
aquell home... es fanalé.

RAMONET R.

LO PRINCIPAL MOTIU DEL OTELLO DE VERDI.

Il fassoletto.

LLIBRES.

ALGO DE AGRICULTURA, por D. ANTONIO DE MAGRIÑA.—Lo Sr. Magriña, comissari de agricultura que siguió durant molt temps de la provincia de Tarragona y distingit periodista agrícola, acaba de donar á la estampa, degudament coleccionats, alguns de sos informes oficials y una bona part de sos millors articles, molts dels quals merescueren l' honor, á sa aparició, de ser reproduhits per distintas publicacions nacionals y extrangeras. Lo Sr. Magriña adverteix en ló prólech de son llibre que 'ls diversos estudis que aquest comprén son fills directes de la sèva observació personal, fins al punt de no sentar una sola afirmació sens haverla comprobada prèviament per propia experiencia.

La colecció comprén quaranta estudis variats, molts dels quals se refereixen al cultiu de la vinya, dels avellaners, dels atmetllers y altras plantas que constituheixen los principals elements agricolas de nostre pais: altres fan relació á punts de legislació relacionats ab l' agricultura: altres, en fi, comprenen bons consells de carácter general donats als pagesos.

Sens entrar en lo fondo del assumpto que nosaltres desconexém casi per complert, hem de fer menció especial del istil clar y fácil que campeja en tots los estudis del Sr. Magriña, y que posa 'l llibre al alcáns de totas las inteligencias.

VIAJE POR EL NILO, por E. V. GONZENBACH, traduhit del alemany, per D. C. Wellenkamp.—Espléndidament editat per la casa de Montaner y Simón, s' ha publicat aquest llibre, que forma part de la *Biblioteca Universal*, essent lo segón volúm de regalo als numerosíssims suscriptors de *La Ilustración Artística*. Los Srs. Montaner y Simón revelan ab ell sa gran inteligencia editorial, puig l' obra de Gonzenbach es tan interesant, que 'ns fa recorre materialment las regións més pintorescas y més célebres del Egipte, ajudant á donar atractiu al text hermosíssims grabats y notables fototipias, obra del dibuixant R. Mainella, 'l qual dona probas de ser un gran artista. Finalment, l' enquadernació del *Viaje por el Nilo*, además de sólida es elegant y artística, inspirantse ab lo gust egipci.

LAS MANIOBRAS MILITARES EN CALAF.—*Memorias de un primer teniente*, por KAL-AFF.—Es una producció que tè 'l dó de l' amenitat. Las maniobras están descritas de manera que 's veuen; las marxas, la vida militar, la vida de campament, tot lo que ab motiu de la concentració de tropas se posá de relléu en la comarca de Calaf, durant aquells dias, está descrit y pintat ab garbo é ingeni. De manera que 'l llibre 's deixa llegir y 's saboreja ab gust Cap al final hi figura un quadro orgánich de las forsas del districte que hi concorregueren, l' itinerari de marxa y las ordres generals del 20 y 26 de octubre. Finalment dona major claretat á la descripció un plano topográfich de Calaf y sos encontorns, grabat ab notable limpieza.

Al editor de música Sr. Guardia, devém un exemplar de la *Marxa fúnebre* dedicada á la memoria del Sr. Rius y Taulet, pèl conegut compositor D. Eussebi Bosch.

RATA SABIA.

LA NOSTRA GENT. (Dibuix de Mariano Foix.)

—Guayta aquí al darrera nostre,
 quín senyor més elegant...
 —Potser s' ha posat tan guapo
 perque avuy deu sè 'l sèu sant.

PRINCIPAL.

L'únic estreno que s'ha verificat durant la setmana, es lo de una producció del conegut escriptor Sr. Urrecha, titulada *El primer jefe*.

Sigué rebuda ab fredor.

L'únic que 's distingí en l'execució sigué 'l Sr. Larra, desempenyant un d'aquells tipos de famélichs de que pocas vegadas saben prescindir los escriptors de Madrit. Encare la gana y la trampa son las musas del actual teatro cómich castellá.

* *

Dillúns lo teatro estigué brillantment concorregut ab motiu de donars'hi una funció á benefici del Hospital. Lo Sr. Romea 's distingí notablement en la representació del *Weri-well*.

LICEO.

Los *Hugonots* sortiren una mica fluixos.

De las primeras figuras, únicament la Sra. Arkel dona una proba més de son talent de cantant y d'artista. ¡Lástima que 'l tenor Grani no la secundés en totas las pessas en qu'era necessari, y especialment en lo gran duo del quart acte!

La Huguet y la Carottini, van passar. Vidal y Visconti, com sempre.

Los coros ajustats y l'orquestra á ratos molt bè.

Pero 'l conjunt desigual, y fent anyorar aquells *Hugonots* de altres temps més felissos.

* *

L'ópera que va creixent á cada nova representació, es l'*Otello*, de Verdi. Ja no hi ha pesa ni escena que no se saboreji ab gust, admirantse á cada punt lo talent del gran compositor, gloria de l'escena lírica.

Diumenje á la tarde 'l teatro estava plé de gom á gom, havent obtingut l'hermosa producció un èxit colossal.

Y ara veurán com se van cumplint las nostras prediccions. L'*Otello*, que no cedeix á cap més producció de Verdi, quedarà de repertori, sempre que puga cóntarse ab artistas dotats de las facultats necessarias pera interpretar-la.

CIRCO.

Aquest teatro intenta fer una nova probatura, que desitjem de tot cor lisurti millor que las pasadas.

Per demá, dissapte, s'anuncia la seva reaperatura, posantse en escena l'antigua obra de màgia, titulada: *La pata de cabra*.

ROMEA.

Una comedia en un acte, discreta y culta, es la titulada *Lo barato es car*, que tendeix á posar en ridicul al amant que s'introduheix dintre del matrimoni, en busca de aventuras amorosas.

La producció sigué molt ben rebuda, havent demanat lo públich lo nom del autor, y sent designat per tal D. Feliu Cortés, nom que fa olor de pseudónim. A lo menos lo Sr. Cortés no 'ns va ensenyar la cara.

* *

Per dimars próxim s'anuncia l'estreno de *La*

vocació, comedia en tres actes del Sr. Moragas, actor de la companyia que funciona en aquest teatro.

En vista de que son ja tants los actors qu'escruihen obras, sembla que son molts també los autors que 's proposan sortir á las taulas á representar.

No 's creguin, no seria mal pensat.

TÍVOLI.

En espera de nous estrenos, aqueix teatro segueix mostrejant.

Una de las novedats, ha consistit, durant la setmana present, en la reproducció del *Chaleco blanco*, presentat ab duas decoracions novas, de molt efecte, degudas al Sr. Chia.

Y á pesar de trobarnos en plé hivern, la moda del *Chaleco blanco* se sosté, y penso que se sostindrà molt temps, recompensant los esforços de la empresa.

NOVEDATS.

Lo distingit pintor y no menos distingit escriptor, Santiago Rossinyol, dona una nova mostra de la gran flexibilitat de son talent, ab lo monòlech *L'home de l'orga*, qu'és un verdader quadro com tots los seus, plé de realitat, y tot ell impregnat de sentiment y de humorisme.

L'història de aquell infelis que pert lo seu guanya-pá al perdre la barba, aquella barbassa tant estimada dels pintors, es, segons noticias, una història arrancada del natural. Lo fet va succehir temps enrera á Barcelona, ab un pobre modelo.

Lo Sr. Russinyol realza 'l tipo posant en sos llabis un llenguatge nutrit, plé de ideas y de bonas sortidas y molt ajustat al natural. Y 'l Sr. Fontova, ab una dicció esmerada y ab una infinitat de detalls de una veritat pasmosa, nos fa passar un quart d'hora deliciós.

L'*home de l'orga* ha tingut un èxit complert, repetintse las representacions, cosa que no sol succehir gayre aquí, tractantse de aquest género literari.

* *

Dimars, ab motiu del benefici del aplaudit autor de *La Boja*, se vejë 'l teatro sumament concorregut, alcansant l'autor del drama extraordinaris aplausos.

Per fi de festa s'estrená un bonich quadro de costúms en prosa, degut també á la ploma del mateix Sr. Guimerá, y titulat: *La sala d'espera*. Aquesta sala d'espera es la de una estació de ferrocarril, y per lo tant hi ha molt moviment, molts tipos destrament apuntats y fins una acció enginyosament concebuda y ben portada. L'obra excitá sovint la hilaritat de la concurrencia, y sigué rebuda ab generals aplausos. L'autor sigué cridat al final.

* *

Aquesta nit s'estrená la comedia en tres actes y en vers del popular escriptor C. Gumá, titulada: *Ni la teva ni la méva*, baix lo següent repartó: D.ª Carme, Sra. Palá.—*Emilia*, Srta. Castillo.—*Pepeta*, Srta. Fontova.—*D. Ignasi*, senyor Fontova.—*Pere*, Sr. Goula.—*Serafi*, Sr. Fuentes.—*Quim*, Sr. Oliva.—*Cinto*, Sr. Soler Maymó.

De manera, que aquesta nit, *Novedats* estarà á vessar.

CATALUNYA.

Ab ¡*Viva mi niña!* ha reaparescut lo baix cómich Sr. Bosch, que tantas simpatias té guanyadas á Barcelona. En aquesta obra fa aquell veterano tant típich, y es de veure'l ab la Sra. Fol-

TORNANT DE LA IGLESIA.

Tot just venen de casarse,
ell tremola, ella també,
se miran, baixan los ulls
y ara... no saben qué fè.

gado, declamant, cantant y ballant, y empor-
tantse'n los aplausos de la concurrència.

La nova producció *Un pretext*, no es més, en
realitat, que un pretext que dona l' autor a la
Sra. Folgado pera representar quatre tipus dis-
tints.

Calderón va fer riure de debó.
Versa tota la joguina en un *quid-pro-quo* molt
ben sostingut y sumament alegre.
Lo Sr. Palmada, encarregat del protagonista,
hi está molt bè, sent aquesta una de las obras
que millor li escauhen.

La música de *Calderón* es insignificant. Pero
la lletra, per sí sola, justifica l' èxit que va dis-
pensarli 'l públich, demanant ab insistència lo
nom dels autors.

CALVO-VICO

A benefici del primer actor Sr. Cuevas va po-
sarse *La peste de Otranto*. La Sofia Romero, de
la companyia del *Principal*, amenisá la funció,
cantant la sarsueleta: *Niña Pancha* ab lo gar-
bo de costum. Molts aplausos y regalos al bene-
ficiat.

GAYARRE.

Diumenje 's representá la sarsuela *El secreto
de una dama*, tant temps há no representada á
Barcelona. Per molta part de la concurrència l'
obra resultá enterament nova.

CIRCO EQUESTRE.

La pantomima *La heroína de Zaragoza* ó *El
sitio de 1808* es, com lo seu nom indica, una obra
de caràcter patriòtich que ha sigut presentada
ab tot l' acert que s' acostuma en aquest local.
Creyém que 'l Sr. Alegria 'n tocará 'ls resul-
tats.

N. N. N.

À LA MEVA VEHINA. (1)

Si 'l sostre fos foradat,
¡oh! simpática vehina,
¡quántas cosas que jo 'm callo
desde 'l mèu quarto veuria!
Jo visch en lo segón pis,
y en lo tercer vosté habita;
y al vespre quan vaig al llit,
sentint quan vosté camina,
me faig unas ilusions
tan hermosas, tan bonicas,
que si vosté m' ho permet
ara mateix vaig á dirlas.

Me la figuro com sempre
eleganta y aixerida,
soleta dintre l' arcoba,
cansada de tot lo dia,
y esperant lo dols moment
en que en lo llitet dormida,

(1) Sobrer del *Almanach*.

fassi somnis de ventura
que pogan ferla felissa.

Me la figuro que 's troba
quan las sèvas mans tan finas
poch á poch van despullanla
per ferla encar més bonica;
veig caure lo sèu vestit,
los adornos, las faldillas,
sento saltar lo mèu cor
al desferse la cotilla,
me sembla véurela quan
ab lo peu nu, sense mitjas,
cubert lo sèu cos airós
per una *trista* camisa,
després de dí' una oració
entre 'ls blanchs llansols se fica.

Me la figuro en lo llit
y qu' estant vostè dormida,
sense que ningú m' ho privi,
lo mèu pensament li mira
'ls sèus cabells en desordre,
las sèvas dentetas finas,
la boqueta de pinyó,
á aquells ulls que á mí m' encisan,
y que oberts son dos fanals
negres com la tinta xina,
aquell coll, que un escultor
per un modelo 'l voldria,
aquellas mans, aquells brassos,
que sobre 'l llansol m' admiran,
aquell... ¡oh! jo perdo 'l cap
pensant ab vostè, vehina;
jo l' estimo, jo l' adoro,
per lo sèu, món cor palpita,
y mentres vostè en lo llit
está reposant tranquila,
jo ab los ulls fixos al sostre
m' entretinch... contant las vigas.

L. C. CALLICÓ.

Estém en plé periodo electoral.

Encare que la *ESQUELLA DE LA TORRATXA* no es
un periódich polítich, es un periódich catalá y
per lo tant espanyol, y com á tal recomana á
tots los sèus lectors que no olvidin lo compliment
de sos debers, acudint diumenje als colegis á
emetre 'l vot á conciencia.

Aixís ho farém nosaltres.

Preguntan ¿quina candidatura s' ha de votar?
Nosaltres ja la tenim triada: la republicana.

Sembla que 'ls conservadors proposan una se-
renata de panderos y castanyolas al objecte de
obsequiar á D. Odón Ferrer, que dihentse y fent-
se passar per fusionista, lo dia que va reunir-se la
Junta Provincial del Cens va fer campana, resul-
tant de la sèva falta que la que havia de ser mi-
noría conservadora se torná majoría.

Papers com los que fan certs homes, no neces-
sitan comentaris

Puig resulta per la trassa
que son sols papers d' estrassa.

La colecció zoológica del Parch s' acaba d'
augmentar ab tres llops fills legítims y naturals
de una torre de recreo que 'l marqués de Maria-
nao posseheix á Cambrils.

Segóns noticias, al mateix temps que entravan
en la gabia, se 'ls preparavan ja 'ls prestatjes
que han de ocupar en lo Museo Martorell, aixís
que 's morin, que será dintre de pochos días.

¡Y encare dirán que 'l teatro decau! ¡Y encare
dirán que s' ha perdut per complert l' afició als
dramas!

A Madrit s' estrena un drama titulat: *Los irres-*
ponsables, original del Sr. Dicenta.

Donchs al dia següent dos empleats del *Monte*
de piedad comensan á disputar sobre l' obra, sos-
tenint l' un qu' es molt moral, y empenyantse l'
altre en que per las sèvas condicions de inmora-
lidad no hi ha per ahont agafarla.

Impossible posarse d' acort sobre un punt tan
interessant, quan á lo millor, un dels contrin-
cants se treu una pistola, y ¡pum! deixa al altre
espeternegant. Pochs minuts després deixava
d' existir.

En Dicenta podrá escriure dramas més bons ó
més dolens; pero en quan á ferlos, que n'
aprenega.

¡Y quin fret aquestos últims días!

Fins lo pacífich Tibi-dabo va posarse 'ls es-
trenya-caps.

Aixó vol dir qu' en tot Catalunya hi han hagut
fortas nevadas.

Ja l' hivern va fentse vell:
va ab la capa foradada,
y per més que passi alt
molts flochs de neu se li escapan.

Una de las cosas per mi més admirables en
aquests temps de frets rigurosos es lo nadador
suech Gustavo Akej, que avuy se troba á Barce-
lona, y que, á pesar de lo glacial de la tempera-
tura, 's tira de cap al aygua, efectuant allí 'ls
més difícils exercicis ab admirable aplóm.

Vaja, que per resistir una temperatura sem-
blant sense costiparse ni agafar un dolor reu-
mátich, encare que 's tinga la forma d' home, 's
necessita estar empeltat de foca.

Demà sortirà 'l número extraordinari de *La*
Campana de Gracia, publicat ab motiu d' efec-
tuarse diumenje 'l primer ensaig de sufragi uni-
versal.

Hem vist los dibuixos que deuen figurarhi,
deguts als Srs. Molinè, Apeles Mestres y Váz-
quez, y ja 'ls asseguro que han de cridar l' aten-
ció, tant per lo ben acabats com per l' intenció
qu' entranyan.

Sè que 'ls originals están á la altura dels di-
buixos, figurarhi entre altres traballs l' opinió
que sobre la coalició republicana manifestan las
principals personalitats del gran partit republicá
de Barcelona, consultadas expressament pèl nos-
tre estimat colega.

En una paraula: lo número de demá tè un gran
calor d' actualitat.

La mort de D. Evaristo Arnús ha causat á Bar-
celona un sentiment immens. Era 'l difunt un rich
que sabia serne, pare dels pobres, protector dels
artistas, senzill en lo tracte y plé de nobles qua-
litats.

Lo sèu enterro, efectuat dimecres, posá de re-
lléu la immensa popularitat que disfrutava don
Evaristo. En ell hi prengueren part totas las
classes socials, lo més notable que Barcelona
tanca y una representació nutridissima de la vila
de Badalona, qu' es ahont lo Sr. Arnús havia
exercit en més gran escala sas qualitats de pa-
trici y de filántropo.

LAS FORSAS VIVAS DEL PAÍS.

Ja que algunas vegadas hem atacat las deficiencias de la policia, just es que ara que sembla que treballa ab voluntat y está ben dirigida, li dediquém un aplauso.

Sabém que un dels que més activitat é inteligencia demostran, es lo ilustrat delegat especial Sr. Freixa, que no descansa un moment en la difícil tasca de perseguir criminals y gent perduda.

¡Aixis, aixis! Veyám si al fi 's dona una bona escombrada y Barcelona 's veu libre d' aquesta escoria que la deshonra y escandalitza ab sas fetxorias.

Per últim, sembla que ha quedat interrompuda la crónica criminal.

Los marits que volen separarse de las sévas respectivas mullers ja pensan més ab la curia que ab cal daguer.

L' assesi del carrer de Vista Alegre, diuhen que ara á la presó, plora molt, dihent:—¡Ay, pobra dona mèval... ¡Vés com m' ho arreglaré sense ella!...

Res: que si pogués, seria capàs de posarse dol per la séva victima.

Diumenje va efectuar-se la repartició de premis als alumnos de la escola municipal de música, executant-se algunas pessas escritas per alguns de dits alumnos.

Entre las pessas que hi sigueren executadas, se n' hi conta una que porta un titul alarmant. Figúrinse que 's titula: *Fuga real*

Un monárquich^{*} molt económich deya:

—Si aquestas *fugas reals* son veritat, no entench perquè 'ns hem de gastar 240,000 pessetas en decorar y adornar lo palacio de la Ciutadela.

O sobran las fugas ó 'ls palacios reals hi están de més.

¡Quin desconsol per los arqueólechs!

Hi havia en lo carrer de la Tapineria, sobre un cos d' edifici que havia format part del antich Palau Major dels comtes de Barcelona, dos escuts de Catalunya surmontats per la corona marquesal, qu' eran reputats com los més antichs de la ciutat.

Aquests escuts havian desafiat la injuria dels sigles, pero al últim no han pogut resistir l' afany d' especulació de l' época moderna, havent desaparegut perquè feyan

—Si á las senyoras 'ns donguessin lo dret electoral... ¡No 'n tindria poca d' influencia jo en dias d' eleccions...!

nosa á un botiguer per colocarhi un aparador y un lletrero.

No ser  extrany qu' en los pròxims Jochs Florals s' ofereixi un premi extraordinari   la millor elegia dedicada   la memoria de la desaparició dels indicats escuts.

Ser  all  de dir: - «Oh D u, quina vergonya!... Dels nostres comtes ja no se 'n canta gall ni gallina. Al ceptre dels nostres reys, ha succehit j h dolor! l' imperi de la mitja cana!...»

Bonich tema. No faltaran poetas que 'l cantin, sobre tot, si   més del premi s' entrega al poeta que 'l guanyi, mitja dotzena de samarretas.

Las llistas electorals se venen   25 c ntims cada secció.

Cinccents noms, un ral.

Nosaltres per quinze c ntims don m un número de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA pl  de grabats.

 Qu  s' hi ha de fer! Los nostres governs son sempre iguals: cars y dolents.

Lo Sr. Batll s, catedr tich de Anatomia descriptiva, segons lo quadro, devia explicar la seva assignatura de las nou   dos quarts de onze del matí.

Pochs dias després de comensat lo curs, manifest  als alumnos serli impossible comensar la classe   l' hora senyalada, determinant ferho  

UN ELECTOR DEL PORVENIR.

-Si t  fossis elector,
 qu  far as?... P nsaho b .
-Miri... donaria el vot...
  qualsevol confit .

l' hora en que, segons lo quadro, havia de acabar-se, es   dir,   dos quarts de onze.

 A dos quarts de onze? Prou, prou. L' un dia sigueren dos quarts y cinch, l' endem  dos quarts y deu, m s tart tres quarts, després las onze y al últim las onze y cinch minuts.

La majoria dels alumnos, cansats de la tardansa, 's retiraren. Jo hauria fet lo mateix.

Y 'l Dr. Batll s, va donarlos alguna satisfacció?  Va dirlos:—Alumnos estimats, dispensin, he tingut una ocupació precisa que no m' ha perm s ser tan puntual com desitjava?

 S , prou!

Lo Dr. Batll s va agafar la llista y va posar cinch faltas   tots los alumnos que se 'n havian anat cansats d' esperar-se.

Es   dir: la culpa que jo tinch, p gala t .

Aix  no quita perque 'l Dr. Batll s vaja pavonejant-se y dihent   tothom que vulga sentirlo, qu' ell es molt liberal.

Capitul de modas.

De uns quants dias ens  s' ha generalisat moltissim l' us de las aranyas com adorno dels sombreros femenins.

Ara seria convenient generalisar l' us de las moscas en las agullas de las corbatas dels homes. Y deixarse caure en las trenyinas.

Si 'ls ensaigs del Dr. Koch surten l' efecte esperat, se 'ns preparan grans sorpresas.

Una de las m s inesperadas ser  sens dupte 'l convertir-se en inverossimil lo desenllás de l'  pera *La Traviata*.

Quan la protagonista diu: *Gran Dio morir sin jóvenes*, qualsevol del públich podr  dirli:

—Si mor es perque vol. No sigui tonta. V gi sen   Berlin y demani al Dr. Koch que li apliqui unas quantas injecci ns.

Vels'hi aq  un gran efecte escénich destruhit.

Lo secret del remey contra la tisis inventat pel Dr. Koch consisteix, segóns diuen, en injectar en lo malalt no sé quin preparat d' or.

Per aix  s' ha dit desde un principi que seria un remey de rich.

Aquest dia un tisich de tercer grau, que no té un quarto, deya:

—Mal per mal, lo remey del Dr. Koch, que me 'l dongan en la forma que 'ls dir .  Saben c m? En forma de dobles de cinch duros.

Un peri dich, parlant de projectes que 's relacionan ab lo Parch, diu:

«Por de pronto se trata de adquirir dos osos, los cuales ser n instalados en los indicados jardines.»

Alg ns se contractarian ab sols los asseguren que per all  passarian las noyas que ells demanessen.

Escena conjugal que etmatllevo   un peri dich extranger:

Lo marit:—Pero dona,  no est s veyent que ocupas las tres quartas parts del llit? Aixis no es possible dormir.

La muller:—Y qu  n' est s d' impertinent!... Ets té 'l primer home que 'm f  una observació de aquest género.

LOPEZ-EDITOR. Rambla del Mitj, n.º 20, Barcelona. Llibreria Espanyola.

L' ALMANACH
DE
LA ESQUELLA DE LA TORRATXA
ESTÀ AGOTAT

Quedan únicament 100 exemplars edició de luxe, impresos sobre paper superior, que s' venen á **DOS pessetas.**

AGENDA DE BUFETE, dos dies en plana, cartoné. . .	Ptas. 1	DIETARIO 1/2 página por día. . .	Ptas. 1'50
— — La misma, con papel secante. . .	» 1'50	Id. 1/2 página por día, en tela. . .	» 2
AGENDA DE BUFETE, dos días en plana, tela. . .	» 2	Id. página por día, en tela. . .	» 2'50
— — La misma, con papel secante, cartoné. . .	» 2'50	AGENDA de la lavandera. . .	» 0'50
AGENDA DE BUFETE, un día en plana, cartoné. . .	» 2	Id. de la cocinera. . .	» 1'25
— — La misma, con papel secante. . .	» 3		
AGENDA DE BUFETE, un día en plana, tela. . .	» 3		
— — La misma, con papel secante. . .	» 4		

La vida errante, por GUY DE MAUPASSAN. Un tomo en 8.º, ilustrado. . . . . Ptas. 3'50

El falso testimonio. Novela española, por M. MARTINEZ BARRIONUEVO. . . . . Ptas. 1'50

Almanaque Sud-Americano, para 1891. Un tomo en 8.º . . . . . Ptas. 3

LA PRÓXIMA SENMANA SORTIRÁ Á LLUM

LA GARBA

PER APELES MESTRES

Formarà un magnífich volum de més de 200 planas, ilustrat ab gran número de dibuixos per l' autor, y acompanyat d' un prólech per J. Roca y Roca.

AVÍS IMPORTANT

Dintre pochos dias veurá la llum pública

LO POPULAR ALMANACH

DE

LA CAMPANA DE GRACIA

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu, & bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravíos, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

1. XARADA.—*Car-me-los.*
2. ANAGRAMA.—*Ter-Ret.*
3. ACENTÍGRAFO.—*Roba-Robá.*
4. TRENCA-CLOSCAS.—*Las campanas de Carrión*
5. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Templaris.*
6. CONVERSA.—*Anita.*
7. GEROGLÍFICH.—*Per tú las peras; per mí las perlas.*

XARADAS.

I.

MENTIDAS QUE NO FAN MAL.

—¡De qué seríam capassos!
Jo dotze anys comptava, escassos,
tú deu: ¿recordas, Florencia?
¿quan ab tota l' ignocencia
foll jo 't dava mil abrassos?

¿Quan sentats en la glorieta
del jardí, jo ta fineta
dos-tres-quatre t' agafava
y un ardent bés estampava
en ta divina boqueta?

¿Quan en bella matinada,
que fa fresca la rosada,
al darrera una *dos-quatre*
d' arbres que l' oreig fa batre,
en ta galta, ma estimada,
imprimía un dols petó
y després, entre un milió
de plantetas tendras, bellas,
flors senzillas de rosellas
cullíam ab afició?

¿Quan, gosant de nostra vida,
ta tèva *dos repetida*
abrassats abdos nos veyá
y respectuosa somreya
quedante tú avergonyida?

Contéstam, nineta hermosa,
de *quart* boqueta preciosa
senti jo una parauleta
y aixís cándida aucelleta,
felís seré y tú ditxosa.

¿Ho tens present? Era tal
la nostra estimació ideal
que m' aymavas com si fos,
Florencia, ton *prima-dos*;
jo á tú com tendre *total*.

Aixís un jove parlava
y una nena l' escoltava;
després de tant relatá,
aixís ella contestá:

—¿Aixó vam fe? 'M deixas blava.

B PACU MIR.

II.

A una grossa *tot* estimo
per cert de bona *dos-quarta*,

la qual fa més *hu* ella sola
que la *ires-dos* que despatxa.

JOSEPH TERRI.

ANAGRAMA.

Referintse á n' al sèu *tot*
la Carme un día:—*Total*,
me digué: es tan llad egot
que l' any passat per *Nadal*
va *tot* del bisbe la *tot*.

JAPET DE L' ORGA.

SINONIMIA.

Armat d' ams, esqué y la canya,
cap al *tot* vareig fer cap,
per veure si pescaría
algun congre, sipia ó rap;
més com plovia una mica,
bastant *tot* me vaig posar,
y per acabar la festa
sols un *tot* poguí pescar.

XANIGOTS.

TRENCA CLOSCAS.

A LA AGULLA D' OR.

Formar ab aquestas lletras, degudament combinadas,
lo títul de una sarsuela catalana.

J. ALLIM.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	—	Nom de dona.
1	8	9	3	2	4	7	9		—	Carrer de Barcelona.
6	9	3	9	8	7	9			—	Nom de dona.
8	2	5	6	5	4				—	» » »
2	8	2	6	9					—	» » »
8	5	8	9						—	» » »
9	6	9							—	» » »
4	2								—	Musical.
5									—	Vocal.

E. S. Y A.

GEROGLÍFICH.

2×2

LOLO

B

TIIF

IL IL

UNS CARREGATS DE CÉVAS

UNA CONSERVADORA.

—¡Ay, si 'l mèu Hermenegildo
surt diputat provincial!
¡Quin gall més plé de *sustancia*
menjarém aquest *Nadal*!

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.